

Casa pairal de la família Teixidor-Bassacs

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: al casc antic. Plaça de la Vila, 1. 08680 Gironella

Coordenades:

Latitud: 42.03407
Longitud: 1.88261
UTM Est (X): 407509
UTM Nord (Y): 4654163

Classificació

Número de fitxa 08092 - 16
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 7643101DG0574S0001TX
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: ds., 14/10/2017 - 02:00

Descripció

Edifici construït entre mitgeres organitzat en alçat en planta baixa, dos pisos i golfes. Disposa d'una coberta de teules a dues vessants amb el carener orientat en paral·lel al carrer. La porta principal d'accés a l'interior

es troba situada a la plaça de la Vila i la façana oposada, sense cap porta d'accés a l'interior, dona a un petit carreró que surt de la plaça de l'església. De l'edifici cal destacar el tractament estructural i decoratiu de la façana principal; estructural en tant que incorpora a la segona planta una galeria formada per quatre grans arcs de mig punt emparellats sense el mainell corresponent, la qual cosa ofereix un aspecte singular. La galeria incorpora una reixa de ferro de forja amb barrots verticals simples decorats amb reganyols a la zona de sòcol i sota del passamà. A la primera planta incorpora dos balcons ampitadors amb barana de ferro de forja decorada amb reganyols i una finestra simple. A la planta baixa es localitza la porta d'accés a l'interior, una finestra simple amb una reixa de les mateixes característiques que la dels balcons i un modern portal. La zona de golfes destaquen dos ulls de bou decorats amb pintures que reproduïen motius florals i una garlanda entre tots dos on hi ha inserida la data de 1800 corresponent, anotada en les darreres obres de reforma. Pel que fa al tractament decoratiu, a més dels elements esmentats, destaca el revestiment que disposa d'un aplacat de pedra a la zona de sòcol i la resta de superfície, llevat la zona de les golfes, presenta un arrebossat que imita la disposició de carreus rugosos regulars col·locats al trencajunt. De la façana posterior, és a dir, la que afronta al carreró de la plaça de l'església, destaca la balconada del segon pis que ocupa tota l'amplada de la façana, i els altres nivells disposen de tres finestres simples cadascun. En quan a decoració, reproduïx l'estil de la façana principal només a la superfície de la segona planta. A la tercera façana, la mitgera, la més reformada, destaca una balconada sense obertures però que es comunica amb la galeria de la façana principal, i l'organització d'obertures de la zona de golfes, amb una gran finestral a la zona del capcer amb una llinda en forma d'arc de mig punt, escapçada per un mainell a causa de l'alineació de la façana. A cada costat es localitzen sengles petites finestres rematades per arcs de mig punt. Les tres façanes disposen d'un ràfec de coberta força pronunciat decorat amb caps de bigues. De l'interior, cal fer esment a que la planta baixa conserva el pou de la casa, amb la part visible de l'estructura d'obra nova. La planta segona de l'edifici conserva el pis de la família Teixidor-Bassacs, els espais i part de la decoració del pis que era utilitzat com a habitatge de la família, destaca la sala-menjador amb les pintures ornamentals de parets i sostres, la distribució de les estances amb les seves alcoves i la cuina, reformada incorporant de nou tots els elements que es conservaven.

L'edifici acull una col·lecció i espais dedicats al món del tèxtil i a la família Teixidor-Bassacs, i una part referent a la mineria i el carrilet.

Observacions:

L'edifici va ser reformat entorn l'any 2007, durant les obres es van recuperades i conservar diversos elements originals de la casa, altres han estat realitzats seguint un patró del que es podia observar en algunes fotografies. En les imatges antigues es pot observar que la part superior de la façana principal, des del darrer nivell fins la teulada tenia la superfície corbada unint el plom general del frontis amb el ràfec de la teulada; en aquesta zona les obertures eren dues, de tall rectangular (actualment són circulars) i la superfície estava ornamentada amb pintures.

Durant les obres de reforma es va localitzar un maó massís a la teulada, que indica "AÑO 1800", fet que va determinar als propietaris a indicar aquesta data a la part superior de la façana.

La col·lecció i els espais visitables tenen la denominació de Casa-Museu Teixidor-Bassacs i es poden veure prèvia concertació de la visita. A més, de la col·lecció d'objectes, també es pot visitar el pis de la família Teixidor-Bassacs en la que es pot veure com vivia una família benestant al segle XIX i inicis del XX.

Història

La construcció o modificació estructural de la casa es situa als inicis del període de creixement urbanístic de Gironella i que tindria el seu moment més destacat a finals del segle XIX i inicis del XX, amb l'augment de població especialment motivat per les necessitats de mà d'obra per treballar a les fàbriques tèxtils. Al 1861,

el matrimoni format per Joan Teixidor i Raimunda Bassacs es devia traslladar a Gironella, probablement instal·lant-se en aquesta casa de l'actual plaça de la vila. La família Bassacs es documenta a Gironella amb anterioritat al 1717, provinents de Prats de Lluçanès, era una família que ja consten com a paraires; posteriorment es documenten a Berga a partir de diferents societats dedicades al tèxtil i filatura. Pel que fa a la família Teixidor, també es documenta a Berga vinculada a l'ofici de filats o teixits almenys des de mitjans del segle XVIII.

En la documentació de l'època, la casa de la família Bassacs a Gironella, era anomenada com la casa del cap del Balç.

El matrimoni Teixidor-Bassacs consta que el 1861 tenien una "fàbrica" a la plaça de l'església amb 10 telers de mà, un ordidor i una màquina de fer bitlles, els productes que fabricaven eren peces de cotó emprant entorn a 7.500 quilos de cotó a l'any. Aquesta fàbrica instal·lada en aquest edifici almenys va estar activa fins el 1896.

El matrimoni són els fundadors de la fàbrica de Cal Bassacs, el primer terreny per construir la fàbrica el van adquirir al 1861; posteriorment, al 1871, van comprar una segona peça de terra. Van construir dues fàbriques que van posar a lloguer, mentre el matrimoni continuaria fent funcionar el seu taller al centre de la vila de Gironella.

Raimunda Bassacs va morir el 1884 i Joan Teixidor el 1891.

Bibliografia

- BUSQUETS I CASTELLA, J.; MONTAÑA, D.; PUJOL, J.; SERRA, R.: (1999): Gironella. Notes històriques. Gironella: Edicions del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural El Vilatà del Berguedà, Col·lecció L'Escambell, núm. 12.
- S/A. (1993): Cent imatges per a la història: Gironella, 1885-1973. Gironella: Associació Cultural El Vilatà; col·lecció l'escambell, 4.
- SERRA, R. et altri (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga, Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà.
- SERRA, R. (s/d): Casa pairal Teixidor-Bassacs. Fullet exposició
- VVAA (1994): Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, volum 5, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

